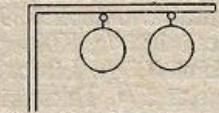
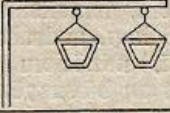
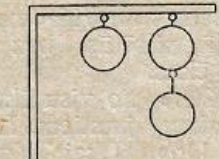
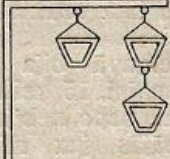
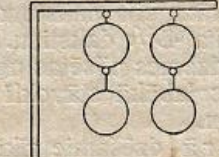
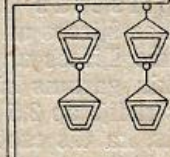

UGUNSGRĒKU UN CITU ĀRKĀRTĒJU NOTIKUMU IZZIŅOŠANAS TEHNIKAS ATTĪSTĪBAS VĒSTURE LATVIJĀ

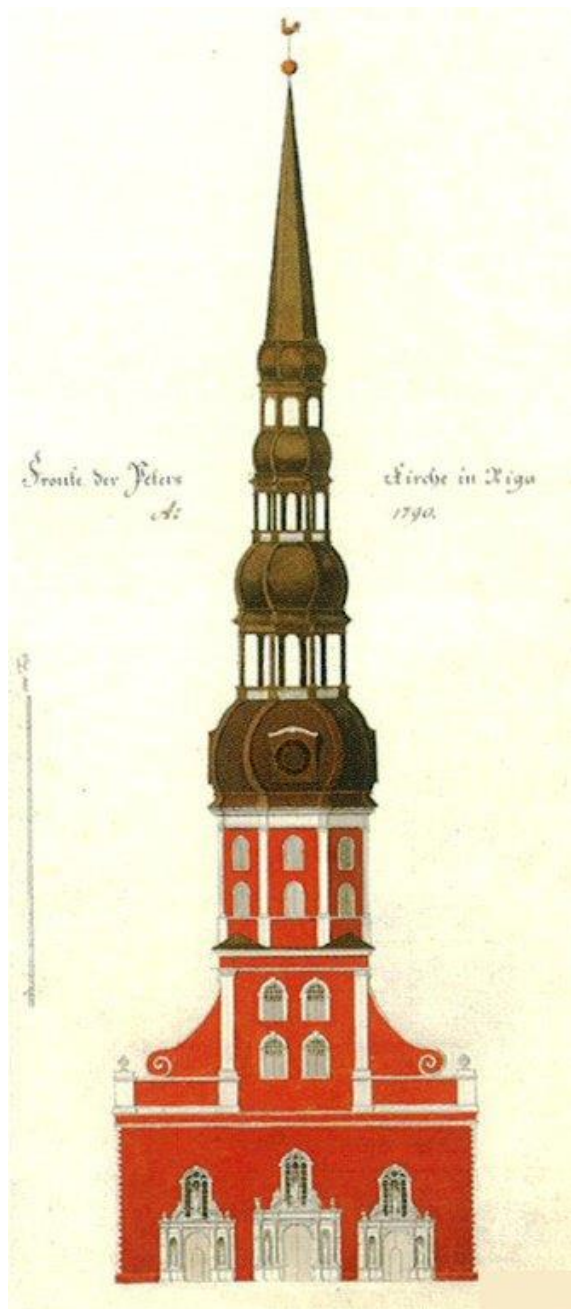
Jau 18. gs. baznīcu zvani jebkurā Latvijas teritorijas apdzīvotā vietā ziņoja ne tikai par svētku brīžiem, bet arī par dažādām nelaīmēm un briesmām – uzbrukumiem un ugunsgrēkiem.

Rīgā izziņošanai izmantoja arī simbolus- dienas laikā sarkanas bumbas, naktī lukturus ar degošu sveci. Blakus Rātsnama novērošanas tornim novietoja tarkškus, ar kuru palīdzību izziņoja trauksmi tuvējā iecirknī. Atkarībā no ugunsgrēka apmēra zvanīja zvanus, ja uguns mazāka- siteni mazāki, lielāki- sitieni biežāki.

<i>Dienā ar sarkanām bumbām</i>	<i>Ugunsgrēka vietas apzīmējumi.</i>	<i>Naktī ar lukturiem.</i>
	<i>Jekšpilsētā</i>	
	<i>Pēterpils priekšpilsētā</i>	
	<i>Maskavas priekšpilsētā</i>	
	<i>Priekšpilsētā viņpus Daugavas.</i>	

Signalizācija notika tādā veidā, ka rātsnama torņa taurētājs dienā izkāra tornī sarkanas bumbas, bet naktī lukturus. Šos signalus tad izkāra arī priekšpilsētās 1817. gadā celtajos šļūtenu torņos.

Kad Rīgā izcēlās ugunsgrēks ilgus gadus trauksmi izziņoja Pētera baznīcas zvanu dobjie sitieni. Pētera baznīcas tornis bija 121,7 m augsts – toreiz augstākā koka konstrukcijas būve Eiropā.

1875.gadā Rīgas brīvprātīgie ugunsdzēsēji rātsnama pagrabā ierīkoja ugunsgrēka paziņojumu vietu- telegrāfu ar 53 paziņošanas vietām pilsētā, atcēla pastāvīgo sardzi Rātsnama tornī. Šis telegrāfs bija pirmais Krievijas Impērijā. Vēlāk telegrāfu pārcēla uz Maskavas ielu 1 – b.

Lielu progresu ugunsgrēku pieteikšanā un ikdienas dzīvē ieviesa telefona aparāta izgudrošana. Pirmo telefonu staciju Rīgā atklāja 1882.gada jūlijā, tai varēja pieslēgt trīs tūkstošus abonentu.

1913.gadā Rīgas pilsētas Ugunsdzēsēju komandas 1.nodaļā Maskavas ielā, kur atradās Centrālā ugunsdzēsības sakaru stacija, ierīkoja *Siemens-Halske*

automātisko telegrāfa staciju. Tehniskā ziņā tā bija tolaik modernākā sistēma, jo nepazuda neviens ugunsgrēka pieteikums.

Ugunsgrēku pieteikumus pieņēma arī pa telefonu. Turklāt pilsētā bija izvietoti vairāk nekā simts ugunsgrēku pieteikšanas aparātu. Vairums aparātu atradās ēku iekšienē, daļa ārpusē- izsitot stiklu un nospiežot pogu, varēja sacelt trauksmi. Tolaik pilsēta bija sadalīta iecirkņos. Bija noteikts, ka izceļoties ugunsgrēkam, jāzvana arī baznīcu zvaniem, kurā iecirknī deg, tik sitienу. Pirmais iecirknis- pilsētas centrs, otrais -Pēterburgas, trešais –Maskavas, ceturtais Jelgavas, piektais-daļa Pēterburgas priekšpilsētas un Sarkandaugava.

Общій расходъ по содержанію пожарныхъ командъ, со включеніемъ расходовъ по содержанію помѣщеній и телеграфа, въ 1915 г. равнялся (не считая выданныхъ вольнымъ пожарнымъ обществамъ пособій въ 6621 р. 40 к.) 140143 р. 33 к.

I. Pasaules kara laikā 1916. gadā publicētajā Rīgas pilsētas valdes darbības īsā pārskatā par **1915.** gadu norādīta izdevumu summa ugunsdzēsēju, t. sk. **telegrāfa** uzturēšanai

	Боль- шіе пожары	Сред- ніе	Ма- лые	Го- рѣла сажа	Лож- ныя трев	Несч. случ.	Всего
V. Поступило заявленій:							
По пожарному телеграфу	13	55	69	29	15	3	184
„ телефону	8	62	96	28	15	6	215
личныхъ	1	—	3	1	—	—	5

1915. gadā Rīgā par dažāda ranga ugunsgrēkiem , nelaimes gadījumiem un viltus izsaukumiem saņemto **telefona zvanu un telegrāfa** pieteikumu statistika

1919. gadā nodibināja Pasta un telegrāfa virsvaldes Galveno darbnīcu (PTVGD) ar uzdevumu remontēt telefona un telegrāfa aparātus un līniju piederumus, tālejošais mērķis bija pēc iespējas ātrāk uzsākt telefona aparātu ražošanu.

Līdz 1920. gada maijam PTVGD tika izremontēti 30 galda, 33 sienas un 10 lauka telefona aparāti.

Izsaucot pilsētas ugunsdzēsēju centrāli lietoja telefona nr. **321**

1921. gadā tika saņemts pirmais pasūtījums izgatavot 15 Morzes un 6 Hjūsa telegrāfa aparātus un tika veikti priekšdarbi telefona aparātu ražošanai.

1922. gadā uzsāka sienas telefona aparātu ražošanu, izmantojot Norvēģijas firmas “Elektrisk Bureau” mikrotelefonus, induktorus un zvanus.

1923. gadā uz PTVGD ražotajiem telefoniem sāka attēlot Latvijas Valsts ģerboni

No 1925. gada Latvijā sāka izmantot automātiskās telefona centrāles un tām piemērotus telefonus ar ciparrīpām.

1926. gadā PTVGD uzsāka maza tilpuma automātisko telefona centrāļu izgatavošanu. Pirmo automātisko lauku telefona centrāli uzstādīja 1928. gadā Ādažos. 1929. gadā pēc PTDGD pārcelšanās uz telpām Vidzemes šosejā 19 tika uzsākta lielāka tilpuma automātisko telefona centrāļu ražošana.

Šīs centrāles tika izgatavotas pēc firmas “Mix und Genests” parauga.

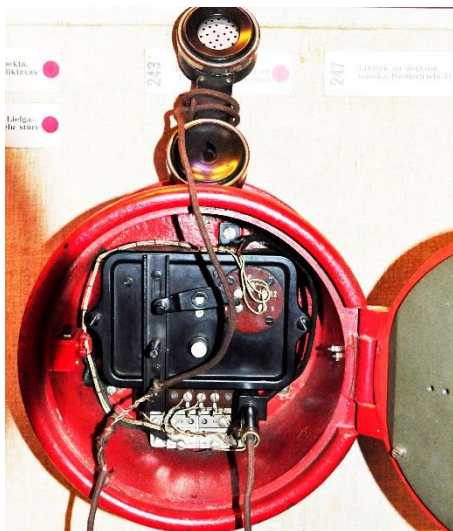

1930.gadā Rīgas pilsēta ierīkoja modernu ugunsgrēka signalizācijas centrāli Maskavas ielā 1 – b ar 4 apakš centrālēm, ugunsdzēsēju nodaļās ; Matīsa ielā 11(tad Matīsa iela 9) , Ludzas ielā 24, Hanzas ielā 5 un Akmeņu ielā 17. kā arī ielu krustojumos, lielās rūpnīcās un citur uzstādīja 160 ielas ugunsgrēka izziņošanas aparātus . Ugunsgrēka pieteikšanai izsita aparāta aizsargstiklu un piespieda pogu, ugunsdzēsēju saņemto signālu apliecināja aparātā iebūvēta mehāniska zvana skaņas. Minētie aparāti Rīgā darbojās līdz pat 20.gs. 50.tajiem gadiem.

Burtu apzīmējums: A – ārējais aparāts,
E – iekšējais aparāts,
P - privātais aparāts
S – stabu aparāts

(attēlos aparāts ar pārbaudes klausuli Latvijas Ugunsdzēsības muzeja ekspozīcijā)

Pasta un telegrāfa virsvaldes Galveno darbnīcu **1932** gadā pārdēvēja par **Valsts elektrotehnisko fabriku (VEF)**, kas vienā gadā jau saražoja 500 telefona aprātus un 400 telefona centrāles.

Pēc 2. Pasaules kara Rīgā sāk darboties septiņas militarizētās pilsētas ugunsdzēsēju komandas, katrā ugunsdzēsēju komandā ir savas sakarnieces vai telefonistes.

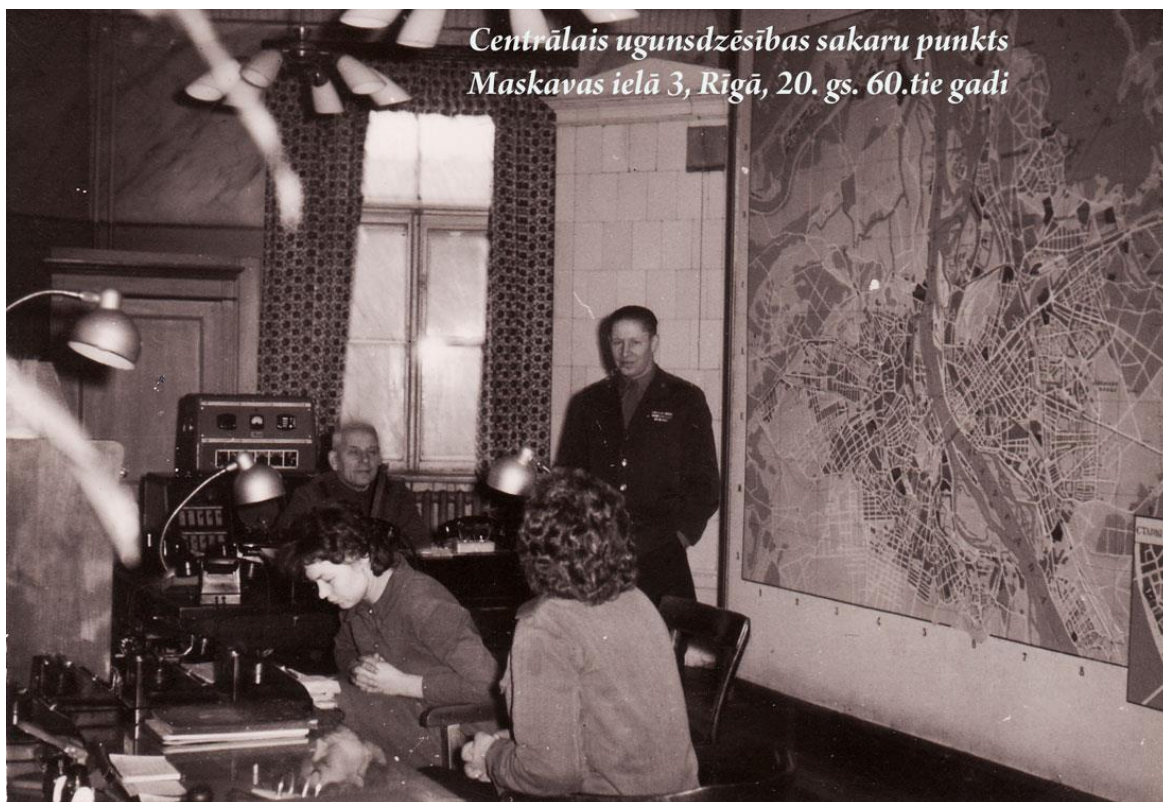
1946.gadā tika lietotas stacionāras radiostacijas –Ugunsdzēsības pārvaldes Centrālajā sakaru punktā, 5.,6.,7. Rīgas Patstāvīgajās militarizētajās ugunsdzēsības daļās un mobilās radiostacijas 1.,2., 6., 7. Patstāvīgajās militarizētajās ugunsdzēsības daļās

*Centrālā ugunsdzēsības sakaru punkta Maskavas ielā 3, Rīgā
radiotelefonistes, 20. gs. 50.tie gadi*

*Centrālais ugunsdzēsības sakaru punkts
Maskavas ielā 3, Rīgā, 20. gs. 60.tie gadi*

Centrālais ugunsdzēsības sakaru punkts Maskavas ielā3, Rīgā
20.gs. 60.tie gadi

*Mācību vienības Mācību daļas Hanzas ielā 5, Rīgā
sakaru punkts 20.gs. 70-tie gadi, dispečere Lilijs Jākobsone*

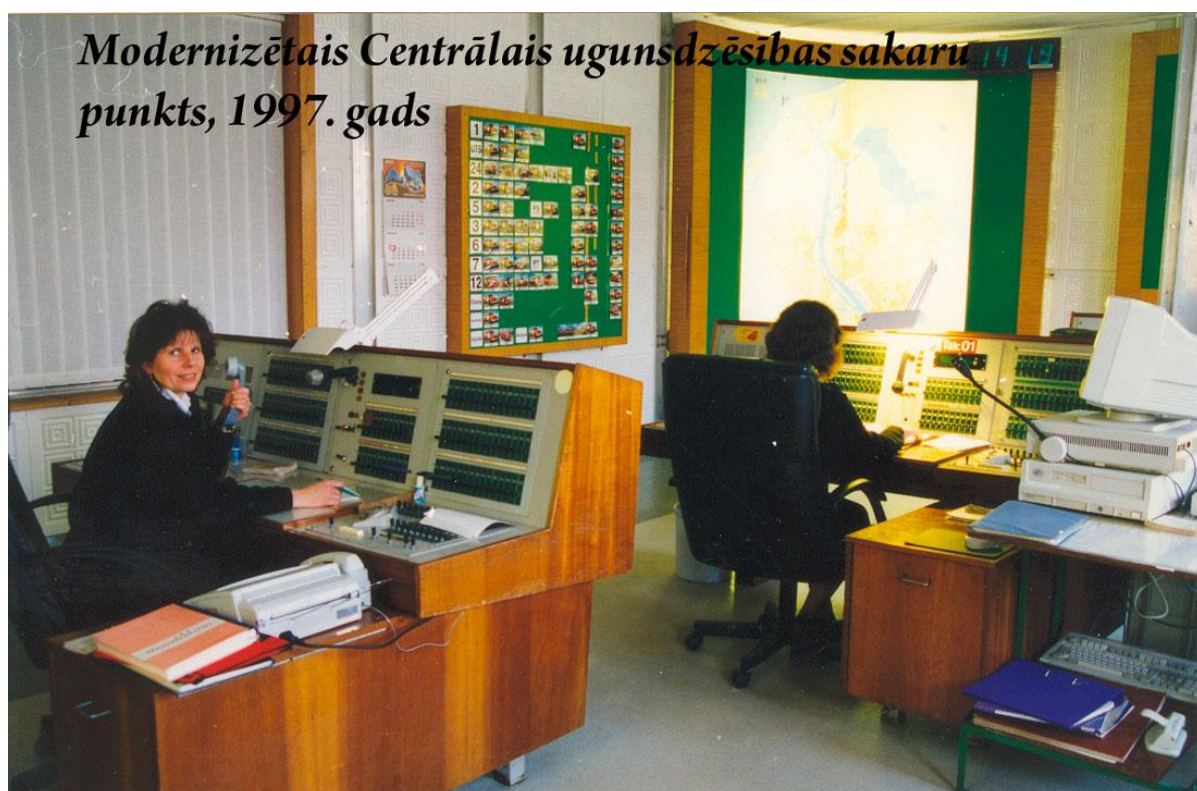

**Centrālais ugunsdzēsības sakaru punkts Maskavas ielā 3
Rīgā 20.gs. 70.tie gadi (no kr. dispečere Elza Bakānova)**

**Modernizēts Centrālais ugunsdzēsības sakaru punkts Hanzas ielā 5, Rīgā,
1978. gads**

Zvaniet 112, - jums palīdzēs...

*Eiropas valstu konference Jūrmalā par vienota tālr.
Nr. 112 ieviešanas pieredzi Latvijā, 2001. gads*

*Rīgas 1. Ugunsdzēsības daļas Maskavas ielā3
apskate, 2003. gads*

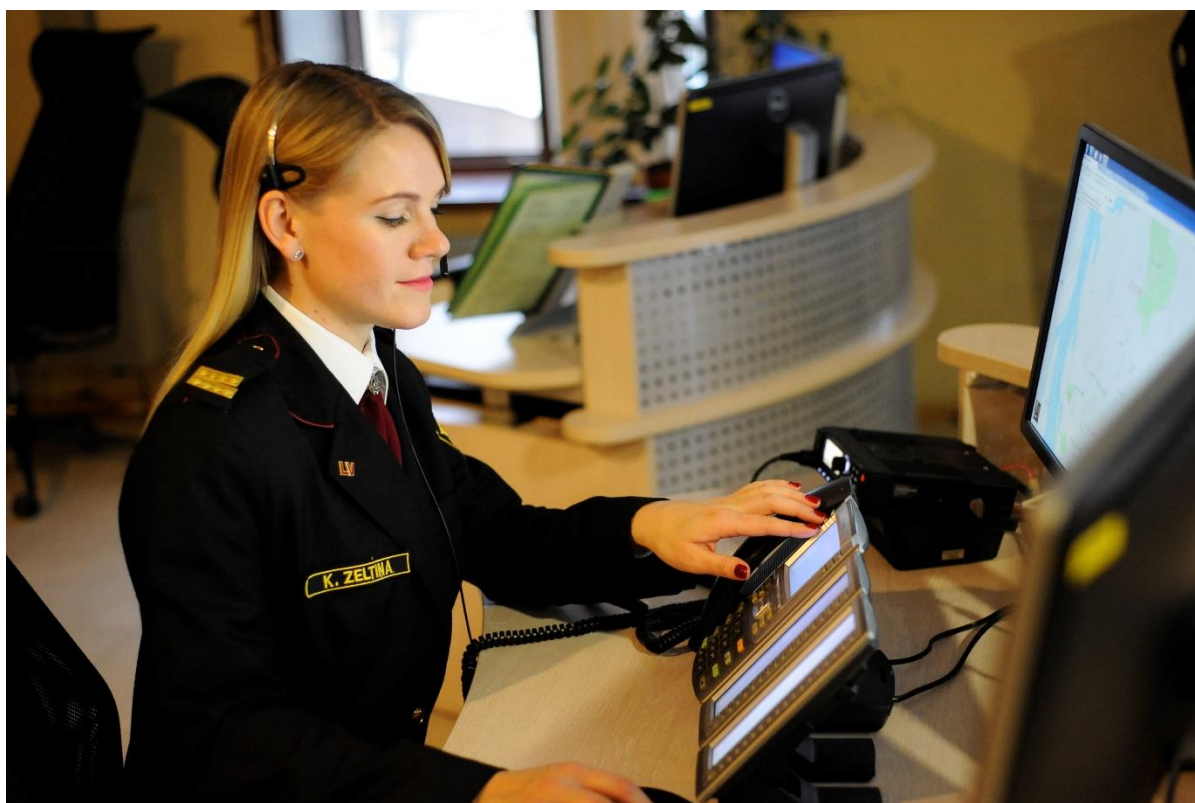
Centrālā sakaru punkta apmeklējums Štāba mācību laikā 2005. gada nogalē

Zvanu centrs organizē nodarbības ar izglītojamajiem 112 dienā 2017. g.

Zvanu centra 112 dispečers mūsdienās

Svinīgs zvērests 2020.

Jaunie dispečeri pēc svinīga zvēresta pandēmijas apstākļos

Vienota ārkārtas izsaukuma nr. 112 ieviešanas gaitas hronoloģija:

1992.-93. – ne ar vienu institūciju nesaskaņojot SIA “Lattelekom” ievadījis aprītē “112” numuru un nosūtījis ienākošos izsaukumus Valsts policijas tālrunī 02.

1994. – Pēc VUGD iesnieguma (J.Ļabis) zvani “112” tika pāradresēti uz “01”.

1995. – organizēta Sanāksme IeM ar Valsts policijas, VUGD, Satiksmes ministrijas un visu sakaru operatoru piedalīšanos. Panākta vienošanās par “112” oficiālo pāradresāciju uz VUGD “01”. Nav panākta izpratne par operatīvo dienestu mijiedarbības principiem, nolēma, ka VUGD tikai pāradresēs zvanus attiecīgajiem operatīvajiem dienestiem.

1996. – VUGD uzsāka pakāpeniski organizēt zvanu “112” maršrutizāciju katra no 26 republikas rajoniem uz VUGD vietējās teritoriālās struktūrvienības sakaru punktu, gan Lattelekom zvanus, gan citu mobilo operatoru zvanus. Ap **2001.-2002.gg.** sistēma bija uzbūvēta.

2005.g.Vienota tālruņa numura „112” KONCEPCIJA

Esošā situācija Latvijā:

VUGD dispečere saņem pieteikumus pa numuru „112” un, atkarīgi no satura, izsūta uz notikuma vietu VUGD struktūrvienības, vai pārslēdz pieteikumu uz „02”, „03” vai citiem.

Pēc pieteikuma saņemšanas katrs dienests patstāvīgi seko notikuma attīstībai un sazinās ar savām struktūrvienībām.

Reģionalizācijas princips Latvijā, patreiz:

visie sakaru operatori izsaukumus pa „112” virza rajonu administratīvās robežās uz rajona centra VUGD struktūrvienības sakaru punktu (Rīgas pilsētā un Rīgas rajonā – uz CSP).

Vietējo kanālu „112” aizņemšanas gadījumos pieteikumus saņem CSP.

Iespējamie „112” vienotības varianti:

Esošā stāvokļa saglabāšana un tehniskā attīstība vai daži reģionālie „112” centri vai viens kopējais „112” centrs.

Lai pieņemtu pareizo pamatoto lēmumu par vienu no variantiem, jāsavāc pieteikumu plūsmas statistiku uz katru dienestu („112”, „01”, „02”, „03” un tml.) katrā rajonā un jāveic to analīzi, jāpieņem lēmums par pieteikumu uz „112” apstrādes tehnoloģiju:

2006. - VUGD sāka veidot 5 reģionālos 112 centrus .

Apskatu sagatavoja:

Latvijas Ugunsdzēsības muzeja direktora vietnieks

Muzeja Krājuma nodaļas vecākais speciālists

I.Bergmane

A.Skaredovs

Rīgā

03.02.2021